

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Upravni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2022:I.UP.100.2022

Evidenčna številka: VS00060290

Datum odločbe: 05.10.2022

Opravična številka II.stopnje: UPRS (zunanji oddelek v Mariboru) Sodba II U 409/2019

Senat: Peter Golob (preds.), Brigita Domjan Pavlin (poroč.), Andrej Kmecl

Področje: FINANČNO POSLOVANJE - UPRAVNI POSTOPEK - UPRAVNI SPOR

Institut: izjava volje - bistvena sestavina pogodbe - soglasje volj - ugoditev pritožbi - bistvena kršitev določb postopka v upravnem sporu - nepopolna oziroma nejasna obrazložitev - finančna pomoč - pogodba o leasingu

Zveza: ZPP člen 339, 339/2-14, 350, 350/2. ZUS-1 člen 73, 73/1, 75, 75/3

Jedro

Obrazložitev izpodbijane sodbe je nerazumljiva do te mere, da ni mogoče nedvoumno razbrati, kakšna so stališča sodišča prve stopnje o odločilnih dejstvih, ki so relevantna prav za obravnavani primer.

Izrek

I. Pritožbi se ugodi, sodba Upravnega sodišča Republike Slovenije, Oddelka v Mariboru, II U 409/2019-27 z dne 22. 2. 2022, se razveljavi in se zadeva vrne istemu sodišču v nov postopek.

II. Odločitev o pritožbenih stroških se pridrži za končno odločbo.

Obrazložitev

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje, po ugotovitvi, da je bilo materialno pravo napačno uporabljeno, na podlagi 4. točke prvega odstavka 64. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1), ugodilo tožbi in odpravilo odločbo tožene stranke, št. 36020-179/2019-8 z dne 4. 7. 2019. S to odločbo je tožena stranka odločila, da se tožeči stranki odvzame pravica do sredstev, dodeljena z odločbo o dodelitvi pravice do nepovratne finančne pomoči z dne 29. 4. 2019, za nakup novega vozila kategorije M1 na električni pogon brez emisij CO₂ na izpustu (BMW, i3), ker je bilo vozilo kupljeno dne 9. 4. 2019, torej pred oddajo vloge, ki je bila na Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljevanju Eko sklad) oddana dne

11. 4. 2019. Tožeča stranka je tako kršila prvi odstavek točke 4.a Javnega poziva 63SUB-EVPO18 Nepovratne finančne spodbude pravnim osebam za električna vozila (Ur. l. RS, št. 39/18 s spremembami – v nadaljevanju Javni poziv), v katerem je določeno, da se lahko nepovratna finančna spodbuda dovoli samo za nove naložbe, pri čemer je nova naložba nakup ali predelava vozila, katerega prva registracija po proizvodnji ali predelavi bo opravljena v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) po oddaji vloge na javni poziv ter tudi, da pred oddajo vloge ne sme biti sklenjen noben zavezujoč dogovor (plačan avans, podpisana pogodba o leasingu ipd.).

2. V obrazložitvi izpodbijane sodbe je sodišče prve stopnje navedlo, da je tožeča stranka dokazala, da leasing pogodba ni bila podpisana in sklenjena dne 9. 4. 2019 (torej pred oddajo vloge na Eko sklad dne 11. 4. 2019), saj je priča A. A., prodajalec pri družbi C., d. o. o., potrdil izpoved tožeče stranke, da je tožeča stranka pogodbo podpisala šele dne 24. 5. 2019 na sedežu prodajalca C., d. o. o., ko ji je bilo vozilo tudi izročeno in izdan garancijski list, potrdilo o homologaciji, prometno dovoljenje, prav tako pa je s tem dnem začelo tudi teči zavarovanje odgovornosti pri zavarovalnici D., d. d. Istega dne pa je tožeča stranka plačala tudi polog v višini 9.900,00 EUR. Takšno prakso podpisovanja pogodb na sedežu prodajalca je potrdila tudi priča B. B., zaposlen pri G. leasing., d. o. o. Da tožeča stranka pogodbe ni mogla skleniti dne 9. 4. 2019 pa naj bi po presoji sodišča prve stopnje izhajalo tudi iz elektronskega sporočila družbe G, leasing., d. o. o., z dne 8. 4. 2019, iz katerega izhaja, da je bila pogodba dne 8. 4. 2019 še v fazi odobravanja, dne 9. 4. 2019 podpisana s strani predstavnika te leasing družbe, in šele nato dostavljena prodajalcu C., d. o. o. Ugotovilo je tudi, da je družba G leasing., tožeči stranki dne 11. 5. 2019 (en mesec po vložitvi vloge na Eko sklad.) izdala račun z datumom zapadlosti 20. 5. 2019, kar pomeni, da se je leasing pogodba že začela izvrševati pred 11. 5. 2019 in jo je tudi tožeča stranka takrat štela za že sklenjeno, vendar pa, ker tožena stranka v nadaljevanju postopka ni dokazala, da bi bila leasing pogodba sklenjena kak drug dan pred oddajo vloge, je zaključilo, da tožeča stranka ni sklenila zavezujočega dogovora pred vložitvijo vloge na Eko sklad in zato ni kršila določila 4.a točke Javnega poziva. Zato je tožbi ugodilo in na podlagi 4. točke prvega odstavka 64. člena ZUS-1 izpodbijano odločbo odpravilo.

3. Zoper navedeno sodbo je tožena stranka (v nadaljevanju pritožnica) vložila pritožbo, v kateri navaja, da presoja dejstev in dokazov, ki jo je opravilo sodišče prve stopnje, ni logična, konsistentna ali dovolj prepričljiva in bi jo lahko šteli celo za arbitrarno. Sodišču prve stopnje očita, da je napačno ugotovilo dejansko stanje in zato posledično tudi napačno uporabilo določila Javnega poziva in Zakona o varstvu okolja (v nadaljevanju ZVO-1). Poudarja, da so pogoji za dodelitev spodbude po javnem pozivu določeni vnaprej, jasni in enaki za vse. Javni poziv v 4.a točki tako določa, da je nepovratna finančna spodbuda lahko dodeljena samo za nove naložbe, 6. točka prvega odstavka 146.h člena ZVO-1 pa določa, da se pravico do pridobljenih sredstev spodbude odvzame z odločbo, če upravičenec ne izpolni drugih določil splošnih pogojev poslovanja tožene stranke glede na namen dodeljenih sredstev oziroma določila javnega poziva ali javnega razpisa. Tožeča stranka je predložila račun z dne 9. 4. 2019, s pripisanim datumom dostave oziroma opravljene storitve dne 9. 4. 2019 ter Pogodbo o leasingu, iz katere izhaja, da je bilo vozilo, ki je predmet naložbe, kupljeno oziroma je za nakup le-tega sklenjen zavezujoč dogovor dne 9. 4. 2019, kar je pred oddajo vloge na javni poziv. Ne strinja se tudi z obrazložitvijo, da je sodišče prve stopnje štelo, da je trditveno in dokazno breme na njej, ob tem pa je samo zavrnilo izvedbo vseh dokazov, ki jih je predlagala in bi doprinesli k dokončni razjasnitvi dejanskega stanja, niti ni ponudilo materialnega procesnega vodstva, da bi pridobilo dokaze in izvedelo dejstva, ki so relevantna za odločitev v tej zadevi. Vrhovnemu sodišču zato predlaga, naj pritožbi ugodí, izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbo zavrne, oziroma podredno, pritožbi ugodí, sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v ponovno odločanje. Zahteva tudi povrnitev stroškov postopka.

4. Tožeča stranka je vložila odgovor na pritožbo, v katerem pa ni izkazano, niti zatrjevano, da ima njena zakonita zastopnica opravljen pravniški državni izpit, zato ga Vrhovno sodišče pri svoji presoji ni upoštevalo. Skladno z določbo drugega odstavka 22. člena ZUS-1 lahko stranka v postopku s pritožbo opravlja dejanja samo po pooblaščenca, ki ima opravljen pravniški državni izpit. Pogoj obveznega zastopanja po pooblaščenca, ki ima opravljen pravniški državni izpit, ne velja le, če ima stranka ali njen zakoniti zastopnik opravljen pravniški državni izpit, kar mora izkazati že ob vložitvi pravnega sredstva (oziroma ob vložitvi odgovora na pravno sredstvo). To izhaja iz četrtega odstavka 86. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP), ki se v upravnem sporu uporablja na podlagi prvega odstavka 22. člena ZUS-1. Četrti odstavek 86. člena ZPP sicer velja za izredna pravna sredstva v pravnem postopku, v upravnosodni praksi Vrhovnega sodišča pa se je ustalilo stališče, da velja tudi za pritožbo v upravnem sporu, ki je sicer redno pravno sredstvo.¹

K I. točki izreka

5. Pritožba je utemeljena.

6. V obravnavani zadevi je sodišče prve stopnje v pravnem pouku izpodbijane sodbe navedlo, da pritožba ni dovoljena. Takšen pravni pouk je napačen, saj je skladno z določbo prvega odstavka 73. člena ZUS-1 zoper sodbo sodišča prve stopnje pritožba dovoljena tudi v primeru, ko sodišče prve stopnje samo ugotovi drugačno dejansko stanje, kot ga je ugotovila tožena stranka in nato na tej podlagi spremeni izpodbijani akt, tako kot je to storilo sodišče prve stopnje v obravnavani zadevi. Zato je Vrhovno sodišče odločilo, da je vložena pritožba dovoljena in jo je vsebinsko obravnavalo. Napačen pouk o pravnem sredstvu namreč ne sme biti v škodo stranki.

7. Vrhovno sodišče ugotavlja, da je obrazložitev izpodbijane sodbe nerazumljiva do te mere, da ni mogoče nedvoumno razbrati, kakšna so stališča sodišča prve stopnje o odločilnih dejstvih, ki so relevantna prav za obravnavani primer.

8. Kršitev določb postopka v upravnem sporu iz tretjega odstavka 75. člena ZUS-1 v zvezi s 14. točko drugega odstavka 339. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP) je podana, če ima sodba pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti, med drugim, če sodba sploh nima razlogov, ali v njej niso navedeni razlogi o odločilnih dejstvih, ali so ti razlogi nejasni, ali med seboj v nasprotju. Na navedeno kršitev pazi pritožbeno sodišče tudi po uradni dolžnosti (drugi odstavek 350. člena ZPP).

9. Iz omenjene določbe 339. člena ZPP izhaja, da morajo biti razlogi sodbe o odločilnih dejstvih popolni in jasni do te mere, da omogočajo preizkus sprejete odločitve tako pritožbenemu sodišču kot tudi strankam. Po presoji Vrhovnega sodišča izpodbijana sodba temu standardu ne zadosti.

10. V obravnavani zadevi je med strankama sporno, ali je tožnica pred oddajo vloge na Eko sklad. dne 11. 4. 2019, sklenila zavezujoč dogovor (leasing pogodbo) v zvezi z nakupom vozila na električni pogon brez emisij CO₂ na izpustu, kar je skladno z 4.a točko Javnega poziva 63SUB-EVPO18 Nepovratne finančne spodbude pravnim osebam za električna vozila (v nadaljevanju Javni poziv)² in 146.h členom Zakona o varstvu okolja (v nadaljevanju ZVO-1) razlog za odvzem pravice do pridobljenih sredstev. Bistvena za odločitev v obravnavni zadevi je torej ugotovitev, kdaj je tožnica sklenila zavezujoč dogovor za nakup vozila oziroma pogodbo o leasingu in ali je pri tem kršila določila Javnega razpisa.

11. V izpodbijani sodbi navedenega odločilnega dejstva ni mogoče nedvoumno razbrati. V 14. točki

obrazložitve namreč sodišče prve stopnje navaja, da verjame tožnici, da sporne leasing pogodbe, datirane z dnem 9. 4. 2019, ni podpisala in sklenila dne 9. 4. 2019 (torej na dan, naveden na sami leasing pogodbi in pred oddajo vloge na Eko sklad dne 11. 4. 2019) ampak, da je pogodbo podpisala dne 24. 5. 2019 na sedežu družbe C., d. o. o., ko ji je bilo vozilo tudi izročeno. V 17. točki obrazložitve pa nato sodišče prve stopnje na podlagi listinskih dokazov ugotavlja, da se je sporna leasing pogodba že začela izvrševati in naj bi jo tudi tožnica štela za sklenjeno že pred 11. 5. 2019 (torej pred s strani tožnice zatrjevanim datumom sklenitve). Pri tem pa ne pojasni, kdaj šteje, da je med tožnico in leasing družbo G. glede na vso predloženo obsežno dokumentacijo z dne 9. 4. 2019 (pogodba, račun, prevzemni zapisnik ..) dejansko prišlo do soglasja volj in s tem sklenitve zavezujočega dogovora za nakup vozila. Z drugimi besedami, izostala je konkretizirana ugotovitev dejanske sklenitve zavezujočega dogovora za nakup vozila oziroma pogodbe o leasingu, kar pa je, kot že navedeno, bistveno za ugotovitev, ali je tožnica kršila določila Javnega razpisa. Razlogi izpodbijane sodbe so torej v tem delu ne samo nejasni, ampak tudi pomanjkljivi.

12. Ker že navedeno zadošča za ugoditev pritožbi, se Vrhovno sodišče do ostalih pritožbenih navedb ni opredeljevalo oziroma se tudi ni moglo opredeliti. Zato je zaradi absolutne bistvene kršitve določb postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP v zvezi s tretjim odstavkom 75. člena in zmotne uporabe materialnega prava, zaradi katerega je bilo dejansko stanje nepopolno ugotovljeno, izpodbijano sodbo razveljavilo in vrnilo zadevo v novo sojenje (prvi odstavek 79. člena ZUS-1).

K II. točki izreka

13. V skladu s tretjim odstavkom 165. člena Zakona o pravnem postopku v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 se odločitev o stroških pritožbenega postopka pridrži za končno odločbo.

¹ Prim. sklepa Vrhovnega sodišča I Up 316/2014 z dne 29. 9. 2014 in I Up 239/2017 z dne 6. 12. 2017.

² Ur. l. RS, št. 39/18, 84/18, 30/19.

Datum zadnje spremembe: 20.12.2022